

ארבע נקודות לשבוע הקרוב | 5.7.2020 "מצב המשק" אינו גזירת גורל, אלא תוצאה של מדיניות שיש לה אלטרנטיבה

ועדות הכנסת יקיימו השבוע מספר דיונים בנוגע לסיוע לאזרחים ועסקים שנפגעו מהמשבר. ועדת הכלכלה תדון ביום שני (9:30) באובדן ההכנסה של סוכני הנסיעות ונותני שירותי תיירות חוץ והיעדר מתווה סיוע ייעודי עבורם; ועדת הכספים תדון באותו היום (10:30) במצב הכלכלי של הרשויות המקומיות ותושבי היישובים בהם נקבעו סגר או הגבלות תנועה; ועדת הכלכלה תדון ביום שלישי (11:00) במשבר שוכרי הדירות שנפגעו בתקופת הסגר; והוועדה לביקורת המדינה תדון באותו יום (10:00) בצמצום הנטל הברוקרטי המוטל על עסקים, בדגש על מימוש התוכנית הכלכלית של משרד האוצר.

דיונים אלה הם הזדמנות להציע חלופות למדיניות הסיוע הדלה, האיטית והלא יעילה שמוביל האוצר ולפעול לקידומן בממשלה, בכנסת ובציבור הרחב. אנו מקווים כי הנקודות, הניתוחים והקישורים המופיעים במסמך זה יסייעו לכם בכך. כבסיס, אנו ממליצים לקרוא את [מאמרו](#) של אביעד הומינר-רוזנבלום, מנהל התוכן בקרן, המציג סקירה השוואתית קצרה של הצעדים שנקטו מדינות בעולם להתמודדות עם המשבר לעומת הצעדים שנקטו בישראל, ואת [סדרת הציצים](#) שפרסם.

1. **טיוטת חוק ההסדרים מצביעה על ניתוק מטריד של האוצר** – ראש הממשלה הצהיר בשבוע שעבר על הרחבת הסיוע הכלכלי לאזרחים, אבל בינתיים התוכניות שיוצאות מהאוצר ופורסמו בתקשורת מדברות בשפה אחרת. במקום לפרוס רשת ביטחון עבה ונדיבה מתחת לרגליהם של 800 אלף מובטלים ורבע מיליון עצמאים ולחזק את מערכות החינוך, הרווחה והבריאות שתפקודן חיוני בעת הזאת, האוצר מתמקד ברפורמות חשיפה לייבוא (שיעילותן מוטלת בספק, כפי שמראה [הנייר הזה](#)) של מכון יסודות הפועל בתמיכת הקרן), ובצעדים מינוריים נוספים. אנחנו בקרן נפרסם ניתוח של תקציב המדינה וחוק ההסדרים תוך פריסת חלופות אפשריות, אבל בינתיים צריך לומר שכפי שהבינו מדינות אחרות וטוענים כלכלנים ברחבי העולם, משבר גדול פותרים בצעדים גדולים ובהשקעת משאבים משמעותית ולא במיחזור רפורמות שמונחות שנים במגירה.

2. **במקום לקחת אחריות, מסיטים את האש לעבר עובדי המגזר הציבורי** – לקראת דיוני התקציב, שר האוצר הכריז בשבוע שעבר על פגיעה מתוכננת בשכרם של עובדי המדינה, בתוכם עובדי השירותים החברתיים. במקום לממן את עלויות המשבר על ידי הגדלת החוב, כפי שמוצע [בנייר זה](#) ועושות בהיקפים גדולים מאשר בישראל מרבית המדינות המפותחות, באוצר מתכננים לפגוע בעובדים שעומדים בחזית המשבר. בניגוד לטענה הרווחת, ואם לוקחים בחשבון שנות השכלה ומיומנות, שכרם הממוצע של עובדי המגזר הציבורי [לא גבוה](#) מזה של עובדי המגזר הפרטי וגודלו של המגזר הציבורי בישראל לא חריג ביחס לעולם. זה הזמן לחזק ולא להחליש את עובדי החזית החברתית, כפי שמוצע [בתכנית הזאת](#) שפרסמנו עליה חתמו קרוב ל-8000 אזרחים.

3. **יש מה לעשות עם האבטלה ההמונית – שיעור האבטלה בישראל** עומד כיום על כ-20% - הגבוה ביותר מכל מדינות המערב. זוהי תוצאה של ריבוי המשורות הזמניות והלא יציבות שאפיינו את המשק טרם הקורונה, ובמיוחד של בחירת הממשלה להתמודד עם המשבר על ידי הוצאת עובדים לחל"ת. למדיניות הזאת יש אלטרנטיבה - "המודל הגרמני", המעניק למעסיקים סבסוד שכר לעידוד תעסוקה כחלופה להוצאה ההמונית לחל"ת ומוציא את נפגעי המשבר ממערך דורשי דמי האבטלה שאינו מסוגל לתת להם מענה, כפי שמפורט [בסקירה זו](#). 15 מדינות באירופה מיישמות בהצלחה מודל זה. לא מאוחר להנהיגו בישראל.

4. **החלשת השירותים החברתיים מחלישה את החברה** – העובדות הסוציאליות ממשיכות להתריע על קריסת השירותים החברתיים, ועל היעדר התנאים שייאפשרו להן לתת מענה לאוכלוסייה שזקוקה להן היום, יותר מאי פעם. מחר (ב') הן צפויות לצאת לשבתה, וזו ההזדמנות לעמוד מאחוריהן. [הוועדה לביקורת המדינה](#) תתייחס השבוע לאחת ההשלכות הקשות של משבר השירותים החברתיים, בדיון שתקיים ביום שני (11:30) על דוחות המבקר בנושא בריאות הנפש, בדגש על ההתמודדות הנפשית בתקופת הקורונה. זו הזדמנות לתמוך גם במחאתם של [הפסיכולוגים הציבוריים](#) שפועלים בנושא.

אנו עומדים לרשותכם לשאלות, להרחבה ולעבודה משותפת.

טל אלוביץ', מנהל תחום ממשל

רמי הוד, מנכ"ל המרכז הרעיוני

ליצירת קשר ולפרטים נוספים: <http://www.berel.org.il/> | gov.kerenberl@gmail.com | 054-5531518